

Dahili istihlâk vergisi kanununa bazı maddeler tezyiline ve ikinci maddesine bir fıkra ilâvesine dair 1/141 numaralı kanun lâyihası ve Maliye ve Bütçe Encümenleri mazbataları

T. C.

Başvekâlet

Muamelât Müdürlüğü

Şube: 1

Sayı: 6/1975

11 - VII - 1931

B. M. M. Yüksek Reisliğine

12 - VI - 1930 tarihli istihlâk vergisi kanununun ikinci maddesine bir fıkra ile müstakil bazı maddelerin ilâvesi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 9 - VII - 931 tarihli içtimamında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte takdim olunmuştur.

Muktazasının ifasına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

1 teşrinievvel 1929 tarihinden itibaren mevkiî meriyete giren yeni gümrük tarife kanununda, eski gümrük resmile, gümrüklerde bazı maddelerden alınan istihlâk resimleri ve şeker ve petrol inhisar resimleri tevhit edilmiş ve yeni gümrük tarifesinde, resim miktarları bu tevhide nazaran tayin ve yeni tarife kanununun 31 inci maddesile şeker ve petrol inhisar resimlerine ait kanunlar da ilga edilmiştir.

Yeni gümrük tarife kanununda petrole ait resim tenzil edilmiş ve buna ilâveten mahrukatı mayıatı madeniyenin tasnif ve resimlerinin tayininde (15) santigrat derecesi hararete 0,830 kesafet derecesi esas tutularak, petrol ve aynı evsafa bulunan mayiat kilo başına 12,60 kuruş resme tabi tutulmuş ve bu kesafetten ağır olan mayiatın resmi de kilo başına bir kuruş olarak tayin kılınmıştır.

Bu vaziyet üzerine kesafet derecesi 0,830 dan yukarı olan mayiatı madeniyenin kilo başına bir kuruş resim ile memlekete ithal edilerek bunların memleket dahilinde bazı müesseselerde kesafet dereceleri indirildiği ve petrol gibi piyasaya çıkarıldığı görülmesi üzerine, bir taraftan gümrük tarife kanununun mayiatı mahrukatı madeniyeye ait 695 inci maddesinin (C) ve (D) fıkraları 1720 numaralı ve 12-VI-930 tarihli kanunla tadil ve 0,830 kesafet derecesi 0,860 kesafet derecesine çıkarıldığı gibi diğer taraftan 718 numaralı ve 12-VI-930 tarihli dahili istihlâk vergisi kanunu ile hariçten 0,860 kesafet derecesinden daha ağır mayiatı madeniyeye ithal edilerek dahilinde bunların kesafet dereceleri indirildiği ve petrol gibi istimale salih bir hale getirildiği takdirde kilo başına sekiz kuruş istihlâk resmi vermeleri de kabul olunmuştur.

Dahili istihlâk vergisinin cereyan eden tatbikatında, bu suretle gerek gümrük tarife kanununda ve gerek ağır mayiatı madeniyeleri tasfiye ederek petrol haline getiren müesseselerin imalâtının resme tabiiyetinde muvaffakiyet görülmediği tahakkuk etti. Son günlerde hariçten ithal edilen ve kesafet derecesi 0,860 dan yukarı olup petrol gibi şeffaf bir manzarayı haiz olan bu motorin denilen bir mayiin, gümrükten kilo başına bir kuruş resim ile geçirilerek, dahilinde adiyen tahlit veya çalkama suretile hatta bakkal dükkânlarında kesafetinin indirildiği ve bunun petrol yerine sa-

tışa arzedildiği sabit oldu. Buna mani olmak üzere maliye ve belediye vesaitile ittihaz olunan bütün tedbirlerin maksadı temin edemediği anlaşıldı.

Bu vaziyet bir taraftan halkın temiz ve hilesiz petrol bulunmamasını intaç ettiği gibi, gümrük varidatına da külli surette tesir edecek bir netice verdi. Gümrük istatistiklerine göre :

Gümrük tarife kanununun 695 inci maddesinin (C) fıkrası, tasfiye edilmiş petrola ve (D) fıkrası da kesafeti 0,860 dan ağır olan mahrukatı medeniyeye ait bulunmaktadır. Her iki maddeden 1929, 1930 senelerinde vaki ithalât miktarları kilo itibarile aşağıda gösterilmiştir.

	(C) fıkrası		(D) fıkrası	
	1929	1930	1929	1930
Haziran	4 065 872	1 869 525	7 952	4 596 287
Temmuz	1 846 830	1 670 369	2 412	3 554 487
Ađustos	6 143 948	2 692 819	1 500	4 342 750
Eylül	5 876 669	2 832 813	10 000	3 305 629
Teşrinievvel	5 760 460	3 157 203	2 395 314	3 229 112
Teřrinisani	3 779 416	5 123 565	1 992 242	2 486 524
Kânunuevvel	8 852 508	3 420 503	2 872 283	2 080 868

Bu tabloda (D) fıkrası mucibince 1929 senesi teşrinievvel iptidasından itibaren vaki fazla ithalâtın sebebi, yukarıda arzedilen hususattan ileri geldiği aşikârdır.

Ahiren motorin denilen mayii madeniyenin gümrüklerden ithali sırasına (Denaturalize) edilmesi için Gümrükler Umum Müdürlüğüne tebliğat yapılmış ise de bunun bir kanun ile daha esaslı surette tatbikına, ve 0,860 ve andan aşağı kesafette boyanmış veya sair suretle denaturalize edilmiş mevad satanlar haklarında da cezaî ahkâm vaz'ına ihtiyaç görülmüştür. Bu maksadı temin için dahilî istihlâk vergisi kanununun ikinci maddesine bir fıkra ilâve edilmiştir.

Projelerden dahilî istihlâk vergisinin tadilâtına ait olan projeye, petrol ve benzin inhisarı kanununun 12 inci maddesi mucibince eibayet edilmekte olan (elektrik ve havagazı) hakkında müstakil bir madde ilâve kılınmıştır. Bu resmin tahakkuk ve eibayetine dair olan madde kanuniye bu günün ihtiyacına gayri kâfi olduğu gibi tenvirattan maada olan elektrik ve havagazı sarfiyatını da mükellefiyet dahiline almamakta bulunduğundan tatbikatta sarfiyatın ne kadarının tenvirata ne kadarının diğer husata taallük ettiğinin tefrikine imkân bulunamamakta ve bu yüzden gerek müesseseler, gerek mükellefler tarafından şikâyet edilmekte idi. Resmi vaz'ı aslisinde olduğu gibi, sanayi-de kullanılanlar hariç olmak üzere, tenvirattan maada, teshin, vantilâtör, banyo ve sair hususattaki sarfiyata da teşmil etmekle beraber, nisbetini de yüzde ondan altıya indirmek suretile kısmen de tahrif cihetine gittik ve maddeye aynı zamanda kontrolü ve sureti eibayeti teshil edecek hükümler de koyduk.

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Karar No. 17

Esas No. 1/141

16 - VII - 1931

Yüksek Reisliğe

Başvekâletin 11 - VII - 1931 tarih ve 6/1975 numaralı tezkeresile Büyük Meclise takdim edilen dahilî istihlâk vergisi kanununun 2 inci maddesine bir fıkra ile müstakil bazı maddeler ilâvesine dair olan kanun projesi havale edildiği encümenimizde Maliye Varidat Müdürü Umumisi Bey de hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu :

Bu teklif hakkında Hükümetçe tanzim kılınan esbabı mucibede kâfi sarahat mevcuttur. Gümrük kanunlarının yerli sanayiini himaye için bazı pet-rol aksamına bahşettiği müsaadatin Devlet vergileriyle halkın menfaati aleyhine sui istimal edilmesine ve bunun devamına tabiatile müsamaha edilmeyeceğinden encümenimiz ittihaz edilen tedbirin müstaceliyet ve lüzumuna kani olmuştur. Ancak 0,860 dereceden yukarıda olarak ithal edilen bu motörinler, gazla işliyen bir çok değirmen ve fabrikalarda istimal edilmektedir. Filhakika bunun ithalini güçleştirmek için gümrük resmi artırıldığı takdirde sanayide istihlal fiyatı yükseltilmiş olacaktır. Bunun sanayide istimaline mani olmayacak şekilde denatüralize edilmesi ile hem sanayiimizin korunması hem de yukarıda zikredilen mahzurların izalesi muvafık görülmüştür.

Projenin birinci maddesi bu bapta kâfi ahkâmı ihtiva ettiğinden aynen kabul edilmiştir.

Sanayiden başka işlerde kullanılan elektrik ve hava gazının tabi olacağı istihlak vergisine ait ikinci maddeye gelince; tatbikatta tenviratla birlikte yapılan ve ayrılması müşkül olan diğer elektrik istihlakâtının da vergiye tabi olması ve ancak yeni mükellefiyetler ilâve edildiğine göre eski nisbetin tadili ve bunun da yüzde altı olarak tesbiti encümenimizce dahi tasvip edilmiştir.

Encümenimiz hususî müesseselerin kendi kuvvei muharrikelerile sırf kendi ihtiyaçları için istihlal ettikleri elektrik sarfiyatının vergiye tabi tutulmamasını mülâhaza etmiş ve öteden beri bu yolda mevcut olan ahkâmın muhafazasını derpiş eylemiştir. Maddedeki (umumî elektrik ve hava gazı tesisatı) tabirile böyle hususî ve ticaret kasıtle yapılmıyan tesisatın vergiden hariç kalacağına kani olmuş ve ayrıca bir fıkra ilâvesine lüzum görmemiştir.

Verginin cibayet ve kontroluna ait olan diğer fıkralar dahi kâfi görülmüştür.

Üçüncü, dördüncü, beşinci maddeler aynen kabul edilmiştir. Havalesi mucibince Bütçe Encümenine tevdi buyrulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Reis namına	M. M.	Kâtip	Âza	Âza	Âza
Konya	Bayazıt	İsparta			Mersin
Refik		Kemal	Emin	Ali	Ahmet Hamdi

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

M. No. 73

Esas No. 1/141

19 - VII - 1931

Yüksek Reisliğe

18 - VI - 1931 tarihli ve 1718 numaralı dahili istihlak vergisi kanununun 2 inci maddesine bir fıkra ile işbu kanuna müstakil bir madde ilâvesine dair Maliye Vekâletince ihzar ve Başvekâletin 1 - VII - 1931 tarih ve 6/1975 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise bittakdim havale buyrulan kanun projesile esbabı mucibe ve Maliye Encümeninin buna müteallik mazbatası tetkik ve müzakere olundu.

Proje başlıca 2 maddede iki hükmü mühtevi bulunmaktadır.

1 inci madde — 0, 860 - 0,890 kesafetleri arasındaki mayi madde mahrukatın gümrüklerden memleketeye ithali sırasında boyama veya sair suretlerle denatüre edilmesi için Maliye Vekâletine salâhiyet verilmesi hakkındadır.

Gümrük tarife kanununa nazaran 0,860 kesafet derecesine kadar kesafette olan mayiatı madeniyei mahruka kilo başına 12,60 kuruş ve bu kesafetten yukarı mayiat da kilo başına bir kuruş gümrük resmine tabi bulunmaktadır. 0,860 kesafetten yukarı olupta bir kuruş gümrük resmi vererek memleketeye ithal edilmiş bulunan mayiatı madeniyei mahruka, dahildeki müesseselerde tasfiye edilerek petrol gibi istimal edilebilecek bir hale getirildiği takdirde 1718 numaralı kanun mucibince kilo başına sekiz kuruş istihlak resmine tabi tutulmaktadır.

Son zamanlarda cenebi memleketlerde sureti mahsusada ihzar edilerek motorin tesmiye edilen ve kesafet derecesi 0,860 dan yukarı olması dolayısıyla kilo başına bir kuruş gümrük resmi vererek memlekete ithal edilmekte olan mayiatı madeniyenin , dahile adiyen tahlit ve çalkalama suretleriyle kesafet derecesi indirilerek petrol gibi pazara çıkarıldığı görülmüş ve müracaat edilen bütün tedbirlere rağmen, bu vaziyete mani olunamamıştır. Bu yüzden halk temiz ve hilesiz petrol yakmak imkânından mahrum kaldığı gibi, gümrük varidatı meyanında, petrolden alman varidat miktarı da mühim miktarda tenakus etmeğe başlamıştır.

Bu şerait altında motorin denilen mayii maddenin memlekete bilâ kayıt ve şart ithaline devam olundukça tevessül olunan hilenin önü almamuyacağına encümenimizce de kanaat hasıl edildiğinden Hükûmetin talep ettiği veçhile, bu suretle 0,860 - 0,890 kesafetleri arasında ithal olunacak mayiatı madeniyenin gümrüklerden ithali sırasında mahiyeti asliyelerine halel gelmiyecek surette denatüre edilmesi hususunda Maliye Vekâletine salâhiyet verilmesi muvafık görülmüştür.

Gümrüklerden bu suretle geçirilecek olan mayiatı madeniyeye, memleket dahilindeki tesis edilmiş olan tasfiyehanelerde tasfiyeye tabi tutularak kesafet dereceleri indirilecek olursa, 1718 numaralı kanun ahkâmı dairesinde şimdiye kadar cereyan ettiği üzere kilo başına sekiz kuruş dahili istihlâk resmine tabi tutulacaktır.

2 inci madde — 25 kânunusani 1926 tarihli ve 725 numaralı petrol ve benzin inhisar kanununun 12 inci maddesi mucibince tesis edilmiş bulunan elektrik ve hava gazı istihlâk resminin, nisbetini tenzil ve tatbikatta tesadüf edilen bazı müşkülleri bertaraf etmek üzere ihzar ve tertip olunmuştur.

Resimden istisna edilen sanayide müstamel elektrik ve havagazı sarfiyatının müstakillen smai müesseselerdeki sarfiyata hasrı gerek maksat ve gerek tatbikattaki suhulet itibarile muvafık görüldüğünden bu maddenin 1 inci fıkrasında resimden istisna edilecek sarfiyat (müstakillen smai müesseselerde) kaydile takyit edilmiştir.

Gümrük tarife kanununun petrolden alman gümrük resmi ile istihlâk ve inhisar resimleri birleştirilerek yekûna nazaran, petrol için daha hafif gümrük resmi konulmuş olmasına ve bu lâyiha ile elektrik ve hava gazı sarfiyatından almaacak resmin mevzuu da genişletilmiş bulunmasına göre Hükûmetçe yüzde 10 dan yüzde 6 ya indirilen resim miktarı yüzde 5 şe tenzil olunmuştur.

Maddenin ikinci fıkrası birinci fıkrada yapılan tadilâta göre ibarece ufak bir tadil ile kabul olunmuştur.

3 üncü madde — Aynen kabul olunmuştur.

4 üncü madde — Lâyihanın birinci maddesi hükmünün müstacelen tatbiki lüzumuna mebni bu maddenin kanununun neşrini müteakip derhal tatbiki ve elektrik ve hava gazı sarfiyatından alınan resmin aylık olarak tahsil edilmekte bulunduğuna göre buna ait olan ikinci madde hükmünün 1 eylül 1931 tarihinden itibaren meriyeti encümenimizce tensip edilmiştir.

5 inci madde — aynen kabul olunmuştur.

Bu suretle tadil edilmiş olan lâyiha Umumi Heyetin tasvibine arz olunur.

Reis	Reis V.	M. M.	Kâtip				
Gümüşane	İstanbul	Konya	Tokat	Afyon	Karahisar	Aksaray	Bursa Çorum
H. Fehmi	Ali Rana	K. Zaim	Süreyya	Ali	A. Süreyya	Dr. Galip	Mustafa
Kırklareli	Konya	Yozgat	Elâziz	Erzurum	İsparta	Kayseri	
Şevket	K. Hüsnü	S. Sırrı	H. Tahsin	Aziz	Mükerrem	A. Hilmi	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

12/VI/1930 tarihli ve 1718 numaralı dahilî istihlâk vergisi kanununun ikinci maddesine bir fıkra ile müstakil bazı maddelerin ilâvesine dair kanun projesi

MADDE 1 — Dahilî istihlâk vergisi kanununun 2 inci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

15 santigrat dereceli hararete 0,860 ile 0,890 kesafetleri arasındaki kesafetlerde, hariçten ithal edilecek mayii madenî mahrukatı ithal sırasında mahiyeti asliyelerini bozmıyacak surette boya ve sair suretle tağşiş etmeğe Maliye Vekâleti salâhiyettardır.

Bu kesafet derecelerindeki mevadın boyanmış ve tağşiş edilmiş olduğu halde kesafet derecesinin 0,860 ve andan aşağı dereceye indirilerek satılması memnudur.

Bu suretle kesafeti 0,860 ve andan aşağı dereceye indirilmiş mayii madenî mahrukatın dükkân, mağaza, depolarında bulunduranlar veya satanlardan mayiatın beher kilosundan alınacak dahilî istihlâk vergisi on misil olarak tahsil ve mayiat bilâ hüküm müsadere ve imha olunur.

MADDE 2 — 1718 numaralı ve 12/VI/1930 tarihli kanuna aşağıdaki müstakil madde zayledilmiştir.

Umumî elektrik ve havagazı tesisatı bulunan mahallerde, sanayide kullanılanlar müstesna olmak üzere; tenvir, teshin, ütü, vantilâtör, banyo ve sair suretlerle vukubulacak elektrik ve havagazı sarfiyatı, elektrik ve havagazı istihsal eden müesseselerin aylık sarfiyat faturaları üzerinden % 6 istihlâk resmine tabidirler.

Bu resim elektrik ve havagazı müesseseleri tarafından aylık faturalara zammedilmek suretile tahsil ve on beş gün zarfında alâkadar mal sandıklarına teslim olunur. Müesseseler, resmin tahsilile mükellef ve mesul oldukları gibi, sanayide kullananlarla diğer hususatta kullanan elektrik ve havagazı sarfiyatını tefrik edecek şekilde kayıt tutmağa ve faturalarını bu suretle tanzim etmeğe de mecburdurlar.

Tahsil ettikleri rüsumu miadında teslim etmeyen müesseselerden resim % 10 fazlasile ve tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

Alâkadar varidat tahakkuk idareleri ve Maliye müfettişleri resmin tahakkuk ve cibayetini mü-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

12 - VI - 1931 tarih ve 1718 numaralı dahilî istihlâk vergisi kanununun ikinci maddesine bir fıkra ile müstakil bazı maddelerin ilâvesine dair kann lâyhası

MADDE 1 — Dahilî istihlâk vergisi kanununun 2 inci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

15 santigrat dereceli hararete 0,860 ile 0,890 kesafetleri arasındaki kesafetlerde, hariçten ithal edilecek mayii madenî mahrukatı ithal sırasında mahiyeti asliyelerini bozmıyacak surette boya ve sair suretle tağşiş etmeğe Maliye Vekâleti salâhiyettardır.

Bu kesafet derecelerindeki mevadın boyanmış ve tağşiş edilmiş olduğu halde kesafet derecesinin 0,860 ve ondan aşağı dereceye indirilerek satılması memnudur.

Bu suretle kesafeti 0,860 ve ondan aşağı dereceye indirilmiş mayii madenî mahrukatı dükkân, mağaza ve depolarında bulunduranlar veya satanlardan mayiatın beher kilosundan alınacak dahilî istihlâk vergisi on misli olarak tahsil ve mayiat bilâ hüküm müsadere ve imha olunur.

MADDE 2 — 1718 numaralı ve 12 - VI - 1930 tarihli kanuna aşağıdaki müstakil madde zayledilmiştir.

Umumî elektrik ve havagazı tesisatı bulunan mahallerde müstakilen sınaî müesseselerde kullanılanlar müstesna olmak üzere tenvir, teshin, ütü, vantilâtör, banyo ve sair suretlerle vuku bulacak elektrik ve havagazı sarfiyatı, elektrik ve havagazı istihsal eden müesseselerin aylık sarfiyat faturaları üzerinden % 5 istihlâk resmine tabidir.

Bu resim elektrik ve havagazı müesseseleri tarafından aylık faturalara zammedilmek suretile tahsil ve on beş gün zarfında alâkadar mal sandıklarına teslim olunur. Müesseseler, resmin tahsilile mükellef ve mesul oldukları gibi sınaî müesseselerde kullanılanlarla diğer hususatta kullanılan elektrik ve havagazı sarfiyatını tefrik edecek şekilde kayıt tutmağa ve faturalarını bu suretle tanzim etmeğe de mecburdurlar.

Tahsil ettikleri rüsumu miadında teslim etmeyen müesseselerden resim % 10 fazlasile ve tahsili emval kanununa tevfikân tahsil olunur.

Alâkadar varidat tahakkuk idareleri ve Maliye müfettişleri resmin tahakkuk ve cibayetini mües-

essesenin kuyut ve defatiri üzerinde tetkik ve murakabeye salâhiyettardır.

MADDE 3 — 25 kânunusani 1926 tarihli ve 725 numaralı petrol ve benzin inhisarı hakkındaki kanunun 12 inci maddesile bu maddenin kemakân mer'î olduğu hakkındaki 31/V/1930 tarihli ve 1669 numaralı kanun mülğadır.

MADDE 4 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

9/VII/1931

Bş. V.	Ad. V.	M, M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Yusuf Kemal</i>	<i>Zekâi</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. T. Rüştü</i>	<i>M. Abdülhalik</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Esat</i>	<i>Hilmi</i>	<i>M. Şeref</i>
		<i>S. İ. M. V.</i>
		<i>Dr. İrfik</i>

essesenin kuyut ve defatiri üzerinden tetkik ve murakabeye salâhiyettardır.

MADDE 3 — 25 kânunusani 1926 tarihli ve 725 numaralı petrol ve benzin inhisarı hakkındaki kanunun 12 inci maddesile bu maddenin kemakân mer'î olduğu hakkındaki 31 - V - 1930 tarihli ve 1669 numaralı kanun mülğadır.

MADDE 4 — Bu kanunun birinci maddesi hükmü neşri ve diğer maddeleri hükümleri 1 eylül 1931 tarihinden muteberdir.

MADDE 5 — Bu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.